

Rektor

Skvaderns gymnasieskola
Kungsvägen 21
856 40 Sundsvall

2010-06-14

1 (7)

Dnr: 40-2009:1887

Huvudman

Norrlidens Kunskapscentrum AB
Kungsvägen 21
856 40 Sundsvall

Kvalitetsgranskning - Svenska i gymnasieskolan på ledarskapsprogrammet vid Skvaderns gymnasieskola, Sundsvalls kommun

Sammanfattande bedömning:

- Skolinspektionen bedömer att eleverna i hög grad erbjuds inflytande, men att skolan behöver arbeta med att motivera eleverna att ta större aktiv del i planeringen av kurserna.
- Skolinspektionen bedömer att skolan har en god strävan att utgå från varje elevs behov, förutsättningar och erfarenhet. Skolinspektionens bedömning är också att rektor i sitt pedagogiska ledarskap och lärarna i sin undervisning driver frågor om undervisningens anpassning till elevernas studieinriktning samt samverkan mellan karaktärsämneslärare och lärare i Svenska A och B. Individualiseringen behöver dock stärkas så att alla elever ges möjlighet till ytterligare utmaningar i Svenska A och B.

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av svenskämnet i gymnasieskolan under höstterminen 2009 och vårterminen 2010. Granskningen av ledarskapsprogrammet vid Skvaderns gymnasieskola i Sundsvalls kommun ingår i detta projekt.

Övergripande information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning/>).

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar ska bidra till förbättrad måluppfyllelse genom att tydliggöra behov av utveckling inom prioriterade områden, så att skolor, övriga verksamheter och huvudmän ges ökade förutsättningar för att genomföra förbättringar.

Skolinspektionens kvalitetsgranskningar initieras med utgångspunkt i en nationell risk- och väsentlighetsanalys. Med denna som grund inriktas kvalitetsgranskningen mot områden i behov av förbättring samt mot huvudmän och/eller skolor. Dessa granskas utifrån i förväg fastställda perspektiv och frågeställningar.

Resultatet av Skolinspektionens kvalitetsgranskning redovisas dels i en övergripande rapport, dels i rapporter med bedömningar för varje granskad skola. Där tar Skolinspektionen ställning till om skolan uppfyller skolförfattningarnas krav och med vilken kvalitet arbetet bedrivs. I de fall behov av åtgärder framkommit ansvarar skolan/huvudmannen för att åtgärder vidtas.

Syftet med granskningen är att bidra till ökad måluppfyllelse i ämnet svenska. Den övergripande rapporten förväntas bidra till en nationell diskussion och en kvalitetshöjning i gymnasieskolans svenskundervisning. Den kunskap som projektet tar fram förväntas bli ett redskap för skolutveckling med avseende på anpassning till elevernas studieinriktning i ämnet, delaktighet samt grupp- och individanpassning i de granskade skolorna. Kvalitetsgranskningen genomförs i kurserna Svenska A och B på elprogrammet, omvårdnadsprogrammet, medieprogrammet samt barn- och fritidsprogrammet. Kvalitetsgranskningen genomförs på 42 skolor och i urvalet ingår skolor med såväl kommunala som fristående huvudmän.

Ledarskapsprogrammet på Skvaderns gymnasieskola har ingått i kvalitetsgranskningen och resultatet redovisas i detta beslut. Underlaget till beslut består av en webbaserad enkät till elever och undervisande lärare i kurserna Svenska A och B. Vidare består underlaget av dokument från skolan samt av information som samlats in vid besök på skolan den 2 februari – 3 februari 2010. I skolan genomfördes intervjuer med lärare, elever och skolläda samt klassrumsobservationer. Beslutet grundar sig också på annan information som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller annat offentligt material. Företrädare för skolan har beretts möjlighet att ge synpunkter på sakinnehållet som ligger till grund för kvalitetsgranskningens beslut.

Ansvariga för kvalitetsgranskningen i Skvaderns gymnasieskola var undervisningsråd Kristian Hansson och utredare Caroline Lindkvist.

Fråge-/granskningsområden

Skolinspektionen har granskat två olika frågeområden.

1. Anpassar lärarna undervisningen i ämnet till elevgruppens studieinriktning?
2. Arbetar lärarna för att tillsammans med eleverna välja arbetssätt och innehåll i undervisningen som utgår från den enskilda elevens behov, förutsättningar och erfarenheter?

Beskrivning av besökt skola och program

Skvaderns gymnasieskola startade 2002 och är en fristående skola. Skolan har cirka 460 elever och 42 tillsvidareanställda medarbetare. Huvudman för skolan är Norrlidens Kunskapscentrum AB, ett bolag som ägs av elva personer vilka samtliga arbetar heltid i olika befattningar i skolan. Skolan har fyra studieförberedande program; estetiska programmet (ES) med inriktningarna teater, musik och bild, naturvetenskapsprogrammet (NV) med inriktningarna naturvetenskap och miljö, samhällsvetenskapsprogrammet (SP) med inriktningarna kultur och samhällsvetenskap samt ledarskapsprogrammet (LS). Lärarna är indelade i fyra programarbetslag utifrån var läraren har sin huvudsakliga undervisning och sitt mentorskap. Skolåret är indelat i fyra perioder om vardera åtta till nio veckor. De lärare som undervisar eleverna i en undervisningsgrupp (klass) under denna tid tillhör samma så kallade periodarbetslag. Skolan följer de nationella målen i Läroplanen (Lpf -94) och andra nationella styrdokument för gymnasieskolan samt arbetar efter en egen pedagogisk plattform som ligger till grund för skolans pedagogiska struktur. Skvaderns gymnasieskola har hälsa och kultur som profilområden.

Genomsnittligt meritvärde på ledarskapsprogrammet år 2007/2008 var 14,0. Det genomsnittliga meritvärdet i kurserna Svenska A och B (2007/2008), för samtliga elever som avslutade sina studier, var 12,8 i Svenska A och 13,3 i Svenska B. Andelen elever med slutbetyg som uppnådde betyget minst Godkänt var läsåret 2007/2008 100 % i både Svenska A och Svenska B.

Resultat 2008 för ledarskapsprogrammet vid Skvaderns gymnasieskola				
Genomsnittlig betygspoäng på programmet	Genomsnittlig betygspoäng i svenska för dem som fick slutbetyg		Andelen elever med minst G i svenska	
	Svenska A	Svenska B	Svenska A	Svenska B
14,0	12,8	13,3	100 %	100 %

Skolverkets statistik 2009-10-16

Skolinspektionens iakttagelser och bedömningar

Anpassar lärarna undervisningen i ämnet till elevgruppens studieinriktning?

Skolinspektionen besök visar att det finns utvecklad och fast förankrad strategi för samverkan mellan lärare. Elevernas resultat i svenska följs upp på flera olika sätt och sammanställningar av uppföljningarna analyseras och används som ett underlag för att utveckla verksamheten. Skvaderns gymnasium har utarbetat en pedagogisk plattform som ett verktyg för att utveckla och forma skolans pedagogiska arbete. En viktig hörnsten i den pedagogiska plattformen är att undervisningen i alla ämnen ska sträva mot en helhet där programmålen är synliga. För varje program på skolan finns en konkretisering av programmålen. De nationella värdegrundsmålen skall lyftas fram i den dagliga verksamheten. Det pedagogiska arbetet skall bedrivas med tanke på de kompetenser som är viktiga i yrkeslivet. Skolinspektionens bedömning utifrån samtal och annan information, är att skolans pedagogiska plattform är väl förankrad i verksamheten.

Av intervjuerna med undervisande lärare i Svenska A och B samt karaktärsämneslärare framgår det att det finns en samsyn kring svenskämnets vikt för att skapa en helhet i utbildningen för eleverna. Både karaktärsämneslärarna och svensklärarna menar att det är viktigt att man tar ett gemensamt ansvar för att de generella kompetenser som nämns i läroplanen och kursplanen för svenska integreras i undervisningen. Detta menar lärarna är viktigt så att eleverna ges en möjlighet att uppfatta en meningsfull helhet i sin utbildning, där den valda studieinriktningen är en utgångspunkt. Det finns också flera exempel på projektarbeten och ämnesövergripande arbetssätt. Samtalen med eleverna bekräftar också bilden av att ämnesövergripande arbetssätt är en integrerad del av utbildningen. Eleverna kan också tydligt se att undervisningen i svenska i stor utsträckning präglas av programmets inriktning. Både i skolans egen enkät under vårterminen 2008 och Skolinspektionens enkät framkommer att en stor del av eleverna uppfattar ett sammanhang i sina studier. Denna bild bekräftas även i intervjuerna med eleverna.

Både intervjuerna med eleverna och enkäterna visar också att majoriteten av eleverna uppfattar svenskämnet som viktigt. Eleverna har lätt att se vilken betydelse ämnet kan ha i en framtida yrkesroll. I samtalen med flera elever framkommer att man tycker att svenskämnet är viktigt och undervisningen känns angelägen. Eleverna uppger att de är mycket nöjda med sina lärare. Framförallt anser majoriteten av eleverna att de får stöd i den utsträckning de behöver.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att samverkan mellan lärarna i kurserna svenska A och B och karaktärsämneslärarna samt anpassningen av undervisningen till elevernas studieinriktning är god. Besöket visar också att rektor i sitt pedagogiska ledarskap och lärar-

na i sin undervisning driver frågor om undervisningens anpassning till elevernas studieinriktning samt samverkan mellan karaktärsämneslärare och lärare i Svenska A och B.

Arbetar lärarna för att tillsammans med eleverna välja arbetssätt och innehåll i undervisningen som utgår från den enskilda elevens behov, förutsättningar och erfarenheter?

Av elevenkäten och intervjuerna framgår att eleverna har god kunskap om mål och betygskriterier. Lärarna går igenom mål och betygskriterier i början av kursen, och sedan får eleverna också ta del av dem när nya arbetsmoment introduceras. Eleverna tycker också att de får god återkoppling. Återkoppling sker dels när eleverna får tillbaka sina texter, dels vid enskilda betygssamtal. Eleverna känner sig sedda av sina lärare och tycker att lärarna har höga förväntningar på dem och uppmuntrar dem i deras studier. Detta framkommer både i enkäten och av intervjuerna. De trivs med svenskämnet och merparten säger att de har nytta av sina kunskaper i Svenska A och B både i andra ämnen och i sitt kommande yrkesliv. Flertalet uppger att svenskämnet är personligt utvecklande för dem. Under Skolinspektionens lektionsbesök framgick det att även om lärarna har olika undervisningssätt så uppskattar eleverna undervisningen. Vidare framgår det av intervjuerna och lektionsbesöken att det råder ett öppet klimat mellan lärare och elever i klassrummet.

Enligt rektor och lärare har skolan under de senaste åren fått en större andel elever med olika typer av svårigheter. Det kan gälla psykosociala problem, läs- och skrivsvårigheter eller dyslexi. Enligt elevenkäten anser de flesta av eleverna att de får det stöd och den hjälp de behöver för att lyckas med sina studier. Att eleverna tycker så bekräftas också tydligt i elevintervjuerna. Skolinspektionen bedömer att det råder ett lugnt och tryggt klimat på skolan, vilket också framgår av den enkät som gjordes av skolan vårterminen 2008 och som redovisas i kvalitetsredovisningen.

Läroplanen för de frivilliga skolformerna anger att läraren ska utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Det finns en variation mellan eleverna avseende förutsättningar och behov. Intervjuade elever uppger att de trivs mycket bra på programmet samt att de överlag ges arbetsro under lektionerna. De upplever också att utbildningen är relevant och att de blir väl omhändertagna. Av intervjuerna med lärarna och eleverna framgår att läraren i svenska genom samtal försöker ta reda på elevernas förutsättningar, behov, intressen och erfarenheter. De intervjuade eleverna upplever att läraren på detta sätt skaffar sig en god bild av elevernas förväntningar, förutsättningar och behov.

Av kvalitetsgranskningen framkommer det att eleverna ges möjlighet att prova olika arbetssätt och arbetsformer, där lärandet kan ske enskilt, parvis, i grupp eller i helklass. Lärarna uppger att de försöker ge utmaningar till de elever som behöver det. Av enkäterna och elevintervjuerna framgår att lärarna överlag har höga förväntningar på elevernas prestationer. Av enkätsvaren framgår också att eleverna upplever att de i hög utsträckning får det stöd de behöver i kurserna. På skolan finns tillgång till specialpedagogisk kompetens i de fall elever riskerar att inte nå målen.

Informationen om de enskilda elevernas målsättningar används av lärarna för att hitta rätt nivå på undervisningen. Det finns en tydlig ambition att utgå från individuella behov och förutsättningar. Eleverna får arbetsuppgifter som ligger i linje med deras målsättning. Inom ramen för det individuella betygsmålet har läraren därmed möjlighet att se till så att eleven har rätt nivå och riktning i kursen. Utifrån samtalen med elever och lärare uppfattar Skolinspektionen att undervisningen i svenska överlag stimulerar och utmanar eleverna att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling. Samtidigt vill Skolinspektionen peka på att det finns risk för att en del elever inte alltid uppfattar uppgifterna som utmaningar för att nå längre i sin kunskapsutveckling, utan istället ser övningarna som "mer av samma sak", inom ett moment. Det kan därför vara av vikt att utveckla individualiseringen ytterligare så att alla elever utmanas att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling.

Både lärare och elever uppger i intervjuer att eleverna erbjuds inflytande. Lärarna upplever dock att eleverna inte alltid är intresserade och motiverade av att vara med vid till exempel planering av kurser. Vid flera av intervjuerna med eleverna pekas också på att *"Det är enklare om lärarna står för planeringen, dom vet ju vad som är viktigt"*.

Kursplanen för ämnet Svenska använder sig av begreppet "ett vidgat textbegrepp". Begreppet används i beskrivningen av ämnet och ämnets syfte samt i de mål ämnet ska sträva mot. Flera formuleringar i kursplanen pekar mot detta vidgade textbegrepp, som till exempel "litteratur och bildmedier", "olika slag av texter såväl skrift- som bildbaserade" samt inte bara läsning utan även "avlyssning, film video etc.". Det får anses vara ett faktum att dagens elever både konsumerar och producerar via ett antal olika medier som upplevs som viktiga för eleverna och som utövar ett stort inflytande på dem. Detta faktum gör det också viktigt att eleverna kan förhålla sig kritiska och självständiga till det de möter i de nya medierna. I kursplanens mål att sträva mot anges också att skolan i sin undervisning ska sträva mot att eleven "fortsätter att utveckla den egna läskunnigheten, så att förmågan att tolka, kritiskt granska och analysera olika slag av texter, såväl skrift- som bildbaserade, svarar mot de krav som ställs i ett komplicerat och informationsrikt samhälle". Skolinspektionens besök visar på flera exempel där eleverna tillåts möta ett brett urval av texter och att olika medier utgör ett naturligt och återkommande inslag i undervisningen.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna i hög grad erbjuds inflytande, men skolan behöver arbeta med att motivera eleverna att ta större aktiv del i planeringen av kurserna. Skolinspektionen bedömer vidare att skolan har en god strävan att utgå från varje elevs behov, förutsättningar och erfarenhet. Individualiseringen behöver dock stärkas ytterligare så att alla elever utmanas att nå ännu längre i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionens slutsatser samt rekommendationer/krav på åtgärder:**Anpassar lärarna undervisningen i ämnet till elevgruppens studieinriktning?****Arbetar lärarna för att tillsammans med eleverna välja arbetssätt och innehåll i undervisningen som utgår från den enskilda elevens behov, förutsättningar och erfarenheter?**

Skolinspektionen bedömer att samverkan mellan lärarna i kurserna Svenska A och B och karaktärsämneslärarna samt anpassningen av undervisningen till elevernas studieinriktning är god. Besöket visar också att rektor i sitt pedagogiska ledarskap och lärarna i sin undervisning driver frågor om undervisningens anpassning till elevernas studieinriktning samt samverkan mellan karaktärsämneslärare och lärare i Svenska A och B. Skolinspektionen bedömer att eleverna i hög grad erbjuds inflytande, men skolan behöver arbeta med att motivera eleverna att ta större aktiv del i planeringen av kurserna.

Skolinspektionen bedömer vidare att skolan har en god strävan att utgå från varje elevs behov, förutsättningar och erfarenhet. Individualiseringen behöver dock stärkas så att alla elever ges möjlighet till utmaningar.

Rekommendationer

- Att eleverna i hög grad erbjuds inflytande, men skolan behöver arbeta med att motivera eleverna att ta större aktiv del i planeringen av kurserna.
- Att individualiseringen stärks så att alla elever ges möjlighet till ytterligare utmaningar i Svenska A och B.

Uppföljning m.m.

Skvaderns gymnasieskola i Sundsvall ska senast inom sex månader från dagen för beslutet, dvs. senast den 14 december 2010 till Skolinspektionen, avdelningen i Umeå, redovisa vilka åtgärder som vidtagits.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Kristian Hansson
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsråd Michael Erenius och utredare Caroline Lindkvist deltagit.

Bilaga

Författnings- och forskningsöversikt